

**Олександр
ПІРОШНИЧЕНКО**

Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»

Висла печатка Агафії (Марії) Мстиславівни – дружини Всеволода Ольговича

Кожну знахідку вислої печатки періоду Київської Русі у нашій місцевості можна по праву ставити в один ряд з літописними згадками про Глухівщину в цей час. Уявіть собі, про що могли розповісти сучасникам документи, скріплені печатками князів, митрополитів, бояр, які надходили до Глухова десятками?! Час не жаліє папір, натомість відтиски на свинцевих пломбах несуть певну інформацію про наше місто у давньоруську добу.

Наукові співробітники Національного заповідника «Глухів» намагаються максимально акумулювати всі відомості про археологічні артефакти нашого регіону, а у разі їх виявлення – зберегти у своїх музейних фондах. Так у березні 2017 р. до фондової колекції надійшла давньоруська висла печатка, знайдена на Глухівщині. Після копіткого пошуку аналогів науковці дійшли висновку, що нею скріплювалися документи Агафії Мстиславівни – дружини князя Всеволода Ольговича. Подаємо опис знахідки.

Розмір булли становить 20 x 20 мм. Вона вкрита сіро-жовтою патиною, по вертикалі має наскрізний отвір для шнура. На лицевій стороні проглядається рельєфне зображення св. Кирила. Його голова обрамлена німбом, на обличчі – борода. Над головою знаходиться наскрізний округлий отвір.

Висла печатка Агафії (Марії) Мстиславівни

Ліворуч від зображення святого читається літера «К». Зворотний бік печатки прикрашає лик святої з покритою головою і німбом. Право-

руч ледь вгадується літера «Л», ліворуч – літери «ІАГ».

Співзставивши глухівську знахідку з існуючими аналогіями, ми встановили, що повний напис на них має вигляд «ОЛЕЛЛ / ІАГ», що означає «свята Олена». Такими печатками княгиня Марія Мстиславівна могла опломбовувати документи в період свого шлюбу з Всеволодом II Ольговичем, тобто упродовж 1116–1146 рр. Хоча Марія Мстиславівна і пережила свого чоловіка (померла у 1179 р.), але, на нашу думку, навряд чи вона активно вела справи в літньому віці. Наголошуємо – це тільки наше припущення. Нагадаємо читачам, що на Глухівщині вже знаходили печатки цієї родини, а саме князівську буллу Всеволода II Ольговича.

Знахідки жіночих вислих печаток вважаються більш рідкісними, що говорить про меншу соціальну активність князівських дружин. Одне зрозуміло – Ольговичі на Глухівщині мали свої інтереси: могли збирати військові підрозділи та данину, давати кошти на будівництво, розводити чвари серед місцевої знаті або навпаки улагоджувати конфлікти. Не виключено, що Марія Мстиславівна та її чоловік володіли землями навколо Глухова, жалували маєтності місцевій знаті, підтверджуючи право власності на них документами, скріпленими іменними печатками.

**Олександр
МІРОШНИЧЕНКО**
Науковий співробітник
Національного
заповідника «Глухів»

Покровська церква села Білокопитове

Про сакральні пам'ятки міста Глухова написано десятки наукових статей. Вони згадуються у багатьох роботах, присвячених архітектурній спадщині України. Натомість про збережені (а тим паче втрачені) культові споруди Глухівського району маємо поодинокі відомості. В більшості випадків історична довідка на ту чи іншу церкву обмежена хронологічними рамками її побудови. В нашій статті ми хочемо розповісти про Покровську церкву, що збереглась в селі Білокопитове.

Ще у 1992 р. ця пам'ятка привернула увагу кандидата архітектури Віктора Вечерського. Готуючи науково-проектну документацію по створенню Державного історико-культурного заповідника у м. Глухові, дослідником були зроблені розвідки в сусідні з містом села та проведені обстеження збережених архітектурних об'єктів. Білокопитівська церква була внесена в перелік пам'яток архітектури місцевого значення. Наповнюватися історичним змістом ця споруда почала після виходу ряду статей генеалога Віри Назарової та архівних досліджень автора статті. Наразі, незважаючи на «асортимент» вивчених архівних джерел, ми ще не можемо точно назвати дату побудови Покровської церкви.

Перша згадка про Білокопитове як ратушне село знаходимо в універсалі гетьмана І. Брюховецького від 30 грудня 1667 року, який надав ці землі у право власності Новгород-Сіверському військовому товаришу Олексію Заруцькому. Ці ж права були підтвердженні жалуваною грамотою від 9 травня 1683 року за правління Великих князів Іоанна та Петра Олексійовичів, але Білокопитове на тоді вже назване сільцем. Чи існувала в Білокопитово-му церква в ті часи – невідомо.

У 1708 році цар Петро I жалує грамоту на сільце Білокопитове сину Олексія Заруцького – Афанасію. Віктор Вечерський стверджує, що часом побудови церкви є 1737 рік, а його колега, архітектор Володимир Биков, уточнює, що її будівництво відбувалося упродовж 1737–1741 років. Але до рук дослідників не потрапили

Кресленник Покровської церкви, 1910 р.
Державний архів Чернігівської області, ф. 127, оп. 10, спр. 2146

документи про довготривалі судові тяжби, що в цей період точилися між нащадками Афанасія Заруцького за право власності на його землі. Будувати кам'яну Покровську церкву почав у 1765–1770 роках колезький радник Сергій Сидорович Дергун, виділивши зі своїх володінь 18 десятин землі під будівництво храму, у якому облаштував склепи для поховання представників роду. У 1780-му році в церкві правив священник з двома паламарями.

Покровська церква була приходською не лише для Білокопитового, а й для сусідніх хуторів (Ляхів, Вінди, Москаленки, Наумівка) і сіл Заруцького та Катеринівки, що знаходилась у сусідньому Путивльському повіті Курської губернії. Біля храму утворився погост, де ховали представників роду Дергунів-Радченків. На ньо-

му ж знайшли спокій останні власники цих земель – Петро Вільгельмович Бек та його дружина Софія Іванівна. Приходське ж кладовище розташовувалося в селі Заруцькому.

Первісно церква була тридільною, одноповерховою, з прямокутними навою і бабинцем та гранчастим вівтарем. Нави подібних храмів увінчували гранчастими заломними верхами.

У другій половині XIX ст. храм перебудували і за рахунок північного та південного притворів він став хрещатим. До бабинця добудували двоярусну дзвіницю. Зникає верх над навою, але з'являється не характерна для нашого регіону важка цибулина над вівтарною частиною. Обабіч вівтаря улаштовуються ризниці. На кресленнику церкви 1910 року показана наявність печей лише у притворах, що говорить про відсутність

опалення у її основній частині.

В радянський період церкву починають розбирати на цеглу. Так зникли бічні притвори, другий ярус дзвіниці, баня над вівтарною частиною, дияконик та жертвник. Фактично споруда отримала обриси, що мала у XVIII ст. Її, за радянською

традицією, використовували як складське приміщення.

Храм повернули Білокопитівській релігійній громаді після проголошення Україною незалежності. Був добудований північний притвор, над дзвіницею з'явився другий ярус, бабинець та вівтарну частину увінчали

двозаломні верхи з маківками. При церкві діє недільна школа, упорядковані надмогильні пам'ятники родини Радченків та Беків. Під час останніх ремонтних робіт в підмурках дзвіниці були виявлені залишки склепів та речей ритуального призначення, які чекають на своїх дослідників.

**Юрій
МИЦИК**
Доктор історичних
наук, професор
м. Київ

Додаток до документів з історії Гамаліївського монастиря XVIII ст.

Гамаліївський монастир був важливим духовним центром Гетьманщини, хоча й не міг похвалитися своєю давньою традицією та величиною. Про його архівну спадщину ми доповідали на Шістнадцятій науково-практичній конференції «Сіверщина в історії України», яка проходила у Глухові 31 травня – 2 червня 2017 р. Але пізніше нам вдалося виявити ще деякі документи з історії обителі, в т. ч. своєрідний супровідний лист до характеристик братії – «репорт» архимандрита Антонія Почеки. Оскільки про нього на сіверських конференціях навіть не згадувалося, варто зупинитися на цій постаті ґрунтовніше.

Отже, о. Антоній навчався в Києво-Могилянській академії (далі – КМА) з 1727 р., потім, маючи прекрасний почерк, служив писарем у Софійському кафедральному монастирі до 1749 р. Ймовірно у цьому ж монастирі він прийняв постриг. Вже як ієромонах був призначений капеланом російської посольської церкви у Варшаві у 1749 р. Повернувшись в Україну у 1755 р., він деякий час був помічником ректора КМА, а з 1756 р. став ігуменом Свято-Михайлівського Видубицького монастиря в Києві і зробив важливий внесок у піднесення цієї знаменитої обителі. У 1762–1770 рр. священнослужитель був ігуменом Хрестовоздвиженського монастиря в Полтаві, в 1770–1784 рр. – архимандритом Гамаліївського монастиря, у 1784 р. звільнений «на спочинок» у Києві у Петропавлівський монастир, де очевидно й помер.

Документ, який наводиться нижче, доповнює вже виявлені джерела з історії Гамаліївської обителі, зокрема її братії та ролі в духовному та культурному житті Глухівщини XVIII ст.

Собор Різдва Пресвятої Богородиці Гамаліївського монастиря. Сучасний вигляд. Фото С. Юрченка

№ 1777, березня 25 (14). Рапорт Київській духовній консисторії Антонія Почеки, архимандрита Свято-Харлампіївського Гамаліївського монастиря

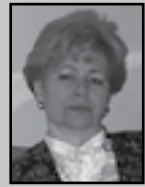
«В духовную митрополию Киевския консисторию Репорт

За силу ея императорского величества указа, 771-го года сентября 9 дня состояшагося, сочиненные о монашестве Пустынно Харалампиева

Гамалеевского с описанием каждого с них противу запросов в том указі изображенных за 1776 год відомости при сем числом двадцять одна в духовную митрополию Киевския консисторию посылаются.

Антоний, архимандрит мнстрия Гамалієвського.
1777 года марта 14 д.»

Институт рукопису Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського, ф. 1, № 61674. Оригінал. Резолюція на початку документа: «В 1777 году марта 22 № 955. Записав, сообщити»

**Наталія
ВАРАВИНА**
Науковий співробітник
інституту кібернетики
ім. В.М. Глушкова
НАН України

Некропістичні дослідження, що проводить Національний заповідник «Глухів», охоплюють не тільки польові розвідки і архівні вишукування. Інколи вдається виявити нащадків тих, хто покоїться під старовинними плитами та хрестами на глухівських кладовищах і церковних цвинтарях. Так з'явилась ця стаття, написана Наталією Варавиною (Тарнаєвою), – представницею відомої глухівської родини Андрієвських.

Моя бабушка, Маргарита Карповна, родилась в 1903 г. в селе Дунаец Глуховского района Сумской области в семье священника Рождество-Богородичной церкви Карпа Гордеевича Андрієвського.

Карп Гордеевич, следуя семейной традиции, по окончании Черниговского духовного училища, Черниговской духовной семинарии и недолгого учительствования, был рукоположен в священники.

Мать, Ксения Ивановна Копченко, была родом из села Шатрици. Любимицу дедушки-лесоразработчика отдали замуж с хорошим приданым. За эти средства был куплен большой участок земли и построен дом Андрієвских в городе Глухове.

Место было выбрано не случайно. Совсем рядом стояла Трех-Святительская церковь, в которой еще недавно служил диаконом, исполняющим обязанности псаломщика, отец Карпа Гордеевича – Гордей Иванович. Молодой семинарист Карп приезжал к родителям на каникулах из Чернигова.

Служба Карпа Гордеевича протекала в селах Черниговского и Глуховского уездов, семья разрасталась, и дом был сдан в аренду.

Маргарита – одна из девяти детей. Только трое дожили до глубокой старости. Болезни, трагические случайности уносили остальных как в детстве, так и в зрелом возрасте.

Трое сыновей Карпа Гордеевича – Владимир, Федор и Дамиан – повторили

Маргарита Карповна Сапина (Андрієвская)

путь отца: сначала Духовное училище, потом Духовная семинария Чернигова. Анатолий избрал военную карьеру.

В 1911 году, исполняя долг священника, Карп Гордеевич торопился ночью к умирающему, не заметил перекладыны над калиткой и сильно ударился головой. Последствия были печальными: вскоре он лишился зрения, и вся семья была вынуждена вернуться в Глухов. Пенсия была небольшой, но выручал большой сад и огород, который Ксения Ивановна содержала в образцовом порядке.

После революции почти все было конфисковано, и теперь на этом участке земли стоит целый квартал частных домов.

Маргарита была очень привязана к отцу, как маленький поводырь сопровождала его по городу.

Но болезнь прогрессировала. Карп Гордеевич впал в летаргический сон. Когда на Пасху ударили колокола Трех-Святительской церкви, он подхватился, перекрестился и умер. Могила его у этой церкви, как и саму церковь, разрушила бомба во время войны.

Училась Маргарита Карповна в Глуховской женской гимназии. В 1920 году она окончила 5-й класс, после чего гимназию закрыли, а в 1921–1922 гг. – подготовительные курсы Глуховского института народного образования.

О дальнейшей учебе не приходилось и думать: начались гонения на семью священника, да и материальная нестабильность сыграла свою роль.

В жилах Андрієвских текла и цыганская кровь. Прабабушка Маргариты Карповны была цыганкой, и 3 поколения ее потомков еще сохраняли в своем облике ее черты. Все прекрасно пели. Бабушка рассказывала, что когда ее отец начинал петь в церкви, свечи гасли от силы его голоса.

Маргарита Карповна Сапина (Андрієвская)

Такой же силой и красотой отличался и голос бабушки. Утром она выходила на крыльцо дома и пела, а в ответ слышала голос такой же певуны, жившей на Веригине. Голоса лились через весь широкий луг вдоль речки Эсмань.

Талант был замечен: поступило предложение учиться в Киевской консерватории, но время было трудным, и мать не согласилась отпустить дочь.

Кто знает, как сложилась бы ее судьба в Киеве, может и более счастливо. Но талант так и остался нереализованным. Всю жизнь Маргарита Карповна была неразлучна с гитарой, называла ее своим другом, просила похоронить вместе с ней. А мне она оставила сборник песен, которые исполняла.

В 1923 г. Маргарита Карповна вышла замуж за Сергея Михайловича Сапина. Он родился в селе с удивительно красивым названием – Ромашково С.-Будского района. Отец его был конюхом, а мама ключницей у помещика.

Познакомила их бабушкина подруга по гимназии Мария Морозова. Ее брат учился с Сергеем Михайловичем в Глуховском техникуме механизации и электрификации. Сергей Михайлович был активным членом большевистской партии и категорически был против венчания в церкви. Согласился только на то, чтобы Ксения Ивановна встретила их на пороге дома с иконой в руках. Эта икона сохранилась у моей мамы и завещана уже моей дочери Елене.

Так и сошлись в семье дочь священника и ярый атеист. Думаю, что, несмотря на искренние чувства друг к другу, разница в воспитании давала о себе знать. Действительность была суровой. Бабушкин дядя, священник Василий Гордеевич, был расстрелян, а тетя, Александра Гордеевна, лишилась разума после расстрела своего мужа, статского советника, губернского ветеринарного инспектора. Репрессии коснулись всех священников рода Андрієвских и членов их семей. А бабушкин брат Анатолий, штабс-капитан русской армии, прошел долгий путь в составе Корниловской дивизии до Крыма, из которого через Галлиполи и Варну эмигрировал во Францию, в Париж.

Недолгое время Маргарита Карповна учительствовала в ликбезе, но эта работа пришлась ей не по душе. В 1929 году она окончила курсы машинисток. Это и кормило ее всю жизнь. Райсполком, Леспромхоз, Госбанк, Райсобез, Райфинотдел, Горсовет – это все названия учреждений Глухова, где ей пришлось трудиться. Наверное, сейчас мало кому известно, что стоит за этими названиями.

Сергей Михайлович работал там, куда посылала партия. В Глухове он был директором комбинатов, вторым секретарем горкома, заведующим сберкассой, директором электростанции. Он был честным солдатом партии, искренне верил в ее идеалы и отстаивал их с завидной принципиальностью. Это и погубило его. Нашлись «доброжелатели», и Сергей Михайлович был арестован в сентябре 1937 г. Суд – Соловки – Беломорканал-станция Арлюк Кемеровской области. Таков путь моего дедушки, который окончился в 1944 году в связи со смертью от «алиментарной дистрофии» (как было указано в свидетельстве о смерти). Не знаю, насколько правдивой является информация о причине его смерти. Сергея Михайловича Сапина я видела в расстрельных списках.

Самоотверженная борьба за

Маргарита с мужем, детьми и свекровью

спасение мужа не увенчалась успехом, Маргариту Карповну тоже арестовали. Без предъявления обвинения она провела в глуховской тюрьме 6 месяцев. Абсолютно изолированная от внешнего мира, она ничего не знала о судьбе своих 2-х детей, и когда слышала детские крики, думала, что это их истязают. В отчаянии она билась головой о стенку, чтобы потерять сознание и ничего не слышать.

А детей – сына Юрия и дочь Нелли – отправили в детский приемник Чернигова, а потом в Феодосию, в детский дом. И это при живой бабушке.

Когда Маргарита Карповна вышла из тюрьмы, она оказалась без работы, без имущества, которое конфисковали, и без детей. Пришлось уйти из квартиры по Советскому переулку, 46 и возвратиться в дом к матери. Обвинения против нее так и не выдвинули, освободили согласно постановления прокурора Глуховского

района, и вернули паспорт без отметки о пребывании в тюрьме.

Удивительный факт: начальник НКВД г. Глухова посоветовал Маргарите Карповне обратиться в суд с тем, чтобы ее восстановили на работе и выплатили деньги за вынужденный прогул, что она и сделала. Суд вынес решение в ее пользу. Это позволило ей вскоре поехать в Феодосию за детьми. Но на обратный путь тоже нужны были деньги. Бабушка устроилась в отделение Госбанка машинисткой, собирала буквально по копейке на билеты уже для троих. Все это время дети оставались в детдоме, поскольку прокормить их не было возможности.

В 1939 году, через год, семья смогла возвратиться в Глухов. Жили с бабушкой, Ксенией Ивановной, вчетвером, а мизерный заработок приносила в дом только Маргарита Карповна. А вскоре и война.

Продолжение в следующем номере

Вера
НАЗАРОВАГенеалог
г. Москва

Тропинками глуховских кладбищ

Продолжение.
Начало в № 1(61), 3(63) - 6(66)
2014 г., № 3(69) - № 6(72) 2015 г.,
№ 1(73), № 3(75) - № 2(80) 2017 г.

БРЮХАЧЕВ

На глуховских кладбищах есть несколько надгробий, которые, несмотря на глобальные исследования, по-прежнему хранят некие тайны. К числу таких памятников относится гранитный монумент Василию Петровичу Брюхачеву. Как и все могильные камни, расположенные сейчас вдоль ограды Спасо-Преображенской церкви, это надгробие давно потеряло свое историческое место и утратило часть элементов. Надпись на этом камне хорошо сохранилась: «Член Варшавской Судебной Палаты Действ. Ст. Сов. Василий Петрович Брюхачов род. 1 Января 1820 г. сконч. 11 Марта 1899 г. в Глухове». Надпись сделана с ошибкой в фамилии покойного и дате его рождения. Этот и ряд других фактов мог свидетельствовать, что означенный человек был в Глухове проездом и оказался похоронен около Преображенской церкви волею случая. Но, обо всем по порядку...

Василий Петрович Брюхачев родился 26 января 1821 года в семье Надворного Советника Петра Петровича Брюхачева и его супруги Анны, урожденной Поппель. Крещен 29 января того же года, о чем есть запись в метрической книге Екатеринославской Святодуховской церкви. Семья жила в Херсоне, где имела дом и дачу близ города, а Петр Петрович Брюхачев на протяжении полутора десятка лет занимал должность Херсонского Вице-Губернатора и неоднократно исполнял должность Херсонского Гражданского губернатора.

По окончании учебы в Императорском Университете Св. Владимира со степенью Кандидата по 2-му отделению Философского факультета Василий Петрович Брюхачев в 1842 году был определен учителем русской словесности в одну из херсонских гимназий. Там же преподавал математику и физику, а также заведовал физическим кабинетом и был избран Секретарем Совета гимназии. В 1844 году Брюхачев был избран в члены

и Секретари Херсонского Попечительного о Тюреммах Комитета. Через два года Василий Петрович был определен Младшим Чиновником Особых Поручений к Херсонскому Гражданскому губернатору, а в 1848 году переведен на ту же должность к Таврическому Губернатору. С 1849 года состоял Старшим Чиновником Особых Поручений при Таврическом Губернаторе. Примерно в это же время Василий Петрович женился на Марии Тимофеевне, которая имела в Днепровском уезде огромное имение в 4800 десятин сенокосной и пахотной земли с хозяйственными обзаведениями. Семья жила в Симферополе, где родились их старшие дочери Варвара и Анна. Третья дочь, Елизавета, родилась в 1855 году в Киеве. В середине 1850-х годов семья оставила Симферополь и постепенно

переехала в село Ничеговку Козелецкого уезда Черниговской губернии, где Брюхачевы приобрели 1000 десятин земли и 205 душ крестьян. В Ничеговке в семье родилось еще двое детей, Николай и Марья, а впоследствии появятся Сергей и Борис. В 1861 году Василий Петрович был утвержден в должности Мирowego Посредника по Мостищенскому участку Козелецкого уезда Черниговской губернии. Через некоторое время семья переехала в Могилев, где дети учились в гимназиях, а Василий Петрович Брюхачев с 1869 года был председателем Могилевской соединенной палаты. В конце XIX века Брюхачевы жили в Варшаве на Хмельной улице в доме №82. Василий Петрович Брюхачев в 1898 году уже был действительным статским советником и значился в адресной книге членом Варшавской Судебной Палаты. Его сын, Сергей Петрович, проживал вместе с ним и на тот момент был коллежским ассесором и занимал должность Товарища Прокурора. Младший сын Брю-

Монумент В.П. Брюхачёву

хачевых, Борис Петрович, состоял на службе в Екатеринославском Округном Суде и был Гласным Екатеринославской Городской Думы.

Василий Петрович Брюхачев скончался 11 марта 1899 года в Глухове и был погребен возле Спасо-Преображенской церкви. Скончавшуюся 25 июня 1907 года его супругу, Марию Тимофеевну Брюхачеву, тоже похоронили при Преображенской церкви города Глухова. Надгробие с ее могилы не сохранилось.

Что связывало эту семью с Глуховом – неизвестно. Возможно, в 1899 году Брюхачев был в Глухове проездом или гостил у кого-то, поэтому и обрел именно здесь свое последнее пристанище, а спустя годы рядом с ним похоронили и его верную спутницу, пожелавшую покоиться рядом с мужем. Возможно, кто-то из его дочерей после замужества жил в Глухове и забрал к себе стариков-родителей. Почему Брюхачевы были похоронены именно в Глухове – до сих пор остается загадкой...

Продолжение в следующем номере

Мовою архівів

Можна скинути пам'ятник Леніну, перейменувати вулицю Радянську на Героїв Небесної Сотні, але як декомунізувати свідомість? Десятиліттями радянський уряд замовчував страшні факти становлення більшовицької влади. Підмурки, на яких будувався соціалізм, стояли на кістках мільйонів безвинних людей. Ми друкуємо ці документи, щоб кожен знайшов у них правду про насильницьку мобілізацію, контрибуції, фізичне знищення глухівської інтелігенції, ...правду про Радянський Союз.

Циркулярно
Всем исполкомам, военкомам,
всем правительственным учрежде-
ниям и гражданам г. Глухова и уезда
К приказу № 67

1. Для более успешного проведения в жизнь мероприятия по снабжению частей Красной Армии и средствами технической связи, а также связи в уезде предписывается всем без исключения советским и частным учреждениям и гражданам Глухова и уезда зарегистрировать все имеющиеся в их распоряжении велосипеды в отдел управления Глуховского Исполкома.

2. Регистрация будет производиться со дня объявления настоящего циркуляра в течение 10 дней, т. е. по 28-е июня включительно.

3. Гражданам, регистрирующим велосипеды, иметь при себе удостоверение от соответствующих исполкомов и фабрично-заводских комитетов о своем социальном положении и занимаемой должности на предмет выдачи удостоверения на право пользования велосипедом, причем ответственность за выдачу удостоверения с неправильным указанием социального положения или должности лица, его предъявившего, всецело ляжет на ответственного руководителя учреждения, коим таковы выданы.

4. Лица, не зарегистрировавшие своих велосипедов, согласно сего циркуляра, в случае обнаружения у них велосипедов будут преданы Революционному Трибуналу, велосипеды же будут у таковых конфискованы.

5. Всем милиционерам и патрулям

вменяется в обязанность с 28-го числа проверять документы у едущих на велосипедах и не имеющих удостоверение на право пользования таковым за подписью заведующего отделением управления Исполкома, задерживать и препровождать в отдел управления Исполкома с велосипедом.

6. Все волостные Исполкомы по получению настоящего циркуляра должны произвести регистрацию имеющихся в их районах велосипедов, закончив таковую в указанный сего циркуляра срок, руководствуясь при регистрации положением сего циркуляра.

Списки на лиц, в ведении коих имеются велосипеды, выслать по окончании регистрации в отдел управления Исполкома с удостоверением о социальном положении и занимаемой должности лиц.

Примечание: настоящий параграф распространяется также на п. Шостку и м. Воронеж.

7. С объявлением сего циркуляра все выданные кем бы то ни было удостоверения на пользование велосипедов считаются недействительными.

8. С целью правильного и точного учета велосипедов как в городе, так и уезде лица, у коих реквизированы уже согласно приказа военного комиссариата, должны также зарегистрировать сданные велосипеды, взят от военного Комиссариата удостоверение о реквизиции таковых и удостоверение от местного Исполкома о своем социальном положении и занимаемой должности.

9. Учету подлежат также велосипеды и неисправные.

Неисполнение данного циркуляра в целом как гражданам, так и ответственным советским работникам, грозит повлечь к строгой ответственности вплоть до предания Суду Революционного Трибунала

1919 года июня 17-го дня
№ 1638
Председатель Исполкома И. Нечмоня
Военный Комиссар Пастушенко
Заведующий Отделом Управления
Ив. Шумицкий.

Приказ
Председателя Революцион. Военного Совета Республики
по Красным Войскам, вступающим в пределы Украины.
№ 174, 30 ноября 1919 г. Москва.

Прочтеть во всех ротах, эскадронах, батареях и командах.

Товарищи солдаты, командиры, комиссары!

Вы вступаете в пределы Украины. Разбивая денкинские банды, вы очищаете от насильников братскую страну.

Украина – это земля украинских рабочих и трудовых крестьян. Только они имеют право хозяйничать на Украине, править ею и строить на ней новую жизнь.

Нанося беспощадные удары денкинцам, вы должны в то же время с братским вниманием и любовью относиться к трудящимся массам Украины.

Горе тому, кто вооруженной рукой причинит насилие труженикам украинского города или села! Пусть рабочие и крестьяне Украины чувствуют себя уверенно под защитой наших штыков.

Помните твердо: ваша задача – не покорение Украины, а освобождение ее. Когда денкинские банды будут разбиты вконец, тогда трудовое население освобожденной Украины само решит, как ему жить с советской Россией. Мы все верим и знаем, что трудовой украинский народ выскажется за самый тесный братский союз с нами. Выполняйте же ваш долг, красные солдаты, командиры, комиссары.

Смерть насильникам и угнетателям-денкинцам, помещикам, капиталистам и кулакам!

Да здравствует Красная Армия!
Да здравствует свободная независимая советская Украина!

Председатель революционного
военного совета республики,
Народный комиссар по военным и
морским делам Л. Троц
Орел, 3-я тип. Губсовнархоза

Объявление
В г. Глухове открывается
СОВЕТСКАЯ ФОТОГРАФИЯ
Требуются ретушеры, копировщики, фотографы и портретисты, знакомые с акварелями, цветными тушами и художественными работами.

Лиц, желающих поступить в Советскую фотографию, просим явиться 26 сего февраля в Отдел Народного Хозяйства к Заведывающему Советской фотографией тов. Фильченко.

Підготував до друку О. Мірошниченко.
Продовження в наступному номері.

ГЛУХІВСЬКИЙ ПЕРЕЦЬ

З'ІВ ПІВБІДИ

Одна жінка купувала собі ковбасу і потай сама їла. А щоб чоловік не мав ніякої підозри, все приказувала:

– І що це за біда, що п'ється вода?

Та одного разу чоловік знайшов заховану ковбасу і з'їв половину. Зайшла до хати жінка і знову, взявши чашку з водою, заторохтіла:

– І що це за біда, що п'ється вода?

А чоловік їй:

– Дай-но, жінко, й мені води, бо і я з'їв півбіди.

ШАНОВНИЙ ПЕРЧЕ!

Наш народ ліси, сади, парки, взагалі насадження люб'язно називає «зеленим другом». Звісно чому. Тому, що дерева дають приємну прохолоду влітку, притягують вологу, захищають поля і населені пункти від суховію. Напевне, й дерева вважають людей своїми друзями, які їх люб'язно доглядають, пестять. Але є в нас ще й злі, безсовісні недруги насаджень. Хочеш знати хто вони? Будь ласка.

356 гектарів лісів закріплено за колгоспом «Победа». Переважно це молоді ліси, яким ще рости й рости треба. Але в Ходіне не дають рости лісам. Їх тут безжалісно вирубують, знищують. В результаті цього протягом багатьох років колгоспні ліси не можуть бути переведені в другий клас за віком, бо старші дерева весь час зрубуються.

Колись шуміли тут дуби, берези, сосни, а зараз залишилась сама лише ліщина. За досить скромними підрахунками, тут знищено біля 25 процентів лісів.

Скажеш, а де ж був голова колгоспу тов. Дзекунов? Та йому й за вухом не свербить від такого неподобства.

Не подбав він про те, щоб ліс сувро охоронявся. Призначений колись лісником гр. Лепков довів ліс до такого стану і «умив руки». Тепер з нього, як «з гуся вода». Ліс фактично ніким не охороняється.

Отож, друже, віддй належне вищезгаданим губителям природи і приперчи їм так, щоб довго чхалося.

П. Дмитренко

КУДИ ЗНИКАЮТЬ ДЕФІЦИТНІ ТОВАРИ? ШАНОВНИЙ ПЕРЧЕ!

Якби тобі знадобились для будівництва чи ремонту цвяхи, цемент, білило, куди б ти звернувся, щоб придбати ці матеріали? У магазин? Якраз у магазинах їх ніколи й не буває.

Раніше і ми так думали, що в магазинах райспоживспілки можна купити все. Але на ділі виявилось, що найбільш дефіцитні товари сюди не доходять. Вони зникають безслідно вже з бази райспоживспілки. А в магазини справно надходять лише самі рахунки-фактури і гроші за них.

Випадки, коли дефіцитні товари зникають «наліво», не поодинокі. Наприклад, рахунок-фактура № 88 стверджує, що обложківському магазину відпущено для реалізації килим. А чий апартаменти прикрашає цей килим продавчина не знає, бо в очі його не бачила. Їй вручили на базі лише тільки зелененьких п'ятдесятирубльовок та фактуру на всяк випадок.

Куди зникають дефіцитні товари і чому вони інколи не доходять до магазинів, відомо одному лиш завортові РСС, а може ще й декому. А хотілось би знати, куди веде оте «наліво»?

Г. Куценко, сількор

ДЕРЕВНИЙ ІНКВІЗИТОР ДРУЖЕ ПЕРЧЕ!

Ти, напевне, знаєш, яке красиве наше село Сваркове. Рівні і чисті вулиці потопають у зелені дерев. Крислаті верби схиляють свої віти у води тихої Клевені, гнучкі тополі виструнчилися вздовж околиці села.

І як ото можна не любити нашу чарівну природу? А ось знайшовся ж у нас чоловік в особі завгоспа колгоспу «Україна» Онопрієнка, який не терпить мальовничого виду села. Гірше того, він навіть посмів підняти свою злу руку на прикраси села – дерева.

Які красиві верби росли біля садиби колгоспника Босенка. І осінило вельми розумну голову завгоспа використати ці верби на будівництво. Наказав... І верби впали, підкошені інквізиторськими сокирами Онопрієнка. А матеріал з них виявився нікуди не придатним.

Чи ложки, чи миски надумав, було, робити Онопрієнко, не знаємо. А тільки знову ж таки за його «геніальним» розпорядженням було зрубано чимало вікових дерев на берегах Клевені. А оце кажуть, що Онопрієнко вже замахнувся на тополі, що ростуть в кінці садиби колгоспника Демченка.

Утихомирь, Перче, цього інквізитора. А то він як розійдеться, то, диви, й до Глухова добереться. Надумається вирубати весь літній парк і сквери. Краще дай роботу своїй метлі, щоб знав цей «деревод», як зазіхати на громадське.

І. Шилов, сількор

*Газета «За перемогу», 1960-ті роки.
Подано мовою оригіналу.
Підготувала до друку Світлана Жукова*

Газета «Соборний майдан»

Засновник — Національний заповідник «Глухів»

Свідоцтво про реєстрацію № СМ 390 від 06.02.2004 р.

Адреса редакції: м.Глухів Сумської обл., вул.Шевченка, 30, тел. 2-35-57, e-mail: dikz@ukr.net

Номер підготовлено до друку у науково-дослідному відділі заповідника

Верстка Віктора ІСАЄВА

Газета надрукована у АТ «Шосткинська міська друкарня»

м.Шостка, вул. Свободи, 69

Підписано до друку 28.07.2017 р.

Тираж — 500 примірників. Замовлення № 1889.

Редакція газети «Соборний майдан» запрошує до творчого співробітництва науковців, краєзнавців, любителів старовини

Електронна версія на сайті <http://nz-hlukhiv.com.ua/>

Редакційна колегія

Світлана ЖУКОВА

Юрій КОВАЛЕНКО

Ірина МОШИК

Олександр МІРОШНИЧЕНКО

Віктор ІСАЄВ

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО